

ЗАКОН за Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система

Обн., ДВ, бр. 98 от 14.11.2008 г., изм. и доп., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм. и доп., бр. 61 от 11.08.2015 г., в сила от 15.08.2015 г., бр. 91 от 14.11.2017 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет, цел и статут на фонда

Чл. 1. (1) С този закон се уреждат статутът и дейността на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, наричан по-нататък "фонда".

(2) Фондът има за цел постигане и гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система чрез акумулиране, инвестиране и трансериране на допълнителни средства към бюджета на държавното обществено осигуряване за фонд "Пенсии".

(3) Средствата на фонда са самостоятелно обособена част от централния бюджет и се управляват и структурират в инвестиционни портфейли по реда на този закон.

(4) (Нова – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г.) Във фонда се съхраняват и преведените средства по чл. 129, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване.

Глава втора ОРГАНИ НА ФОНДА

Управителен съвет на фонда

Чл. 2. (1) Фондът се управлява от управителен съвет. Управителният съвет се състои от председател и 8 членове.

(2) Министърът на финансите и министърът на труда и социалната политика участват по право в управителния съвет.

(3) Членове на управителния съвет са и:

1. трима представители на Министерството на финансите, определени от министъра на финансите;
2. един представител, определен от министъра на труда и социалната политика;
3. един представител на национално представителните организации на работниците и служителите;
4. един представител на национално представителните организации на работодателите;
5. управителят на Националния осигурителен институт или определен от него представител.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Представителите на организациите на работниците и служителите и на работодателите по ал. 3, т. 3 и 4 се определят от ръководните им органи на национално равнище в срок, определен от министъра на финансите. В случай че ръководните органи не определят представители в срока по изречение първо, Министерският съвет по предложение на министъра на финансите определя на ротационен принцип за срок от една година национално представителните организации по ал. 3, т. 3 и 4, които ще имат представител в управителния съвет.

(5) Министърът на финансите е председател, а министърът на труда и социалната политика е заместник-председател на управителния съвет.

(6) Членовете на управителния съвет по ал. 3, т. 1 - 4 трябва да имат висше икономическо или юридическо образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от "магистър" и професионален опит не по-малко от 5 години в една от следните области:

1. банково дело;
2. финанси;
3. управление на финансови инвестиции и търговия с ценни книжа;
4. счетоводство.

(7) Членовете на управителния съвет се назначават и освобождават с решение на Министерския съвет.

(8) Управителният съвет на фонда заседава най-малко веднъж на два месеца. Заседанията на управителния съвет са редовни, ако на тях присъстват две трети от членовете. Решенията на управителния съвет на фонда се вземат с обикновено мнозинство от всички негови членове.

(9) За решенията на управителния съвет се водят протоколи, които се подписват от всички присъстващи членове.

(10) Управителният съвет приема правилник за организацията на дейността си.

(11) Управителният съвет може да привлича отделни специалисти като консултанти и да създава комитети, подпомагащи осъществяването от него функции, и приема правила за тяхната работа.

(12) Министерският съвет определя разходите за възнаграждения на управителния съвет на фонда.

Несъвместимост

Чл. 3. (1) Не могат да са членове на управителния съвет на фонда лица, които:

1. са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, освен ако са реабилитирани;
2. са били членове на изпълнителен или контролен орган или неограничено отговорни съдружници в дружество, когато то е прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори, независимо дали са възстановени в правата си;
3. през последните 5 години, предхождащи датата на решението за обявяване на банка или друга финансова институция в несъстоятелност, са били членове на неин управителен или контролен орган;
4. са съпрузи или роднини по права или по сребрена линия до трета степен включително с друг член на управителния съвет на фонда или се намират във фактическо съжителство с него;
5. са съпрузи или роднини по права или по сребрена линия до трета степен с лица, членове на управителни или контролни органи на финансови институции - управители на инвестиционни портфейли на фонда, или се намират във фактическо съжителство с тях;
6. са лишени или са лишавани от правото да заемат материалноотговорна длъжност;

7. са невъзстановени в правата си несъстоятелни длъжници.

(2) Членовете на управителния съвет не могат да са членове на управителни и контролни органи или да са в трудови или служебни правоотношения с банки или други финансови институции по смисъла на чл. 3 от Закона за кредитните институции.

(3) (Доп. – ДВ, **бр. 103 от 2017 г.**, в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 2 - 7 и ал. 2 се удостоверяват с декларация. Обстоятелствата по ал. 1, т. 1 за членовете на управителния съвет по чл. 2, ал. 3, т. 1, 2 и 5 се установяват служебно.

Освобождаване на член на управителния съвет

Чл. 4. (1) Член на управителния съвет по чл. 2, ал. 3 се освобождава задължително, когато се установи, че:

1. по отношение на него е налице обстоятелство, посочено в чл. 3;
2. е във фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си в продължение на повече от 6 месеца;
3. е извършил съществено нарушение на служебните си задължения;
4. с дейността си уврежда интересите на фонда;
5. не участва без основателна причина в три последователни заседания на управителния съвет.

(2) Установяването на обстоятелствата по ал. 1 се извършва от съответния орган по чл. 2, ал. 3 и 4, а освобождаването на член на управителния съвет се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на управителния съвет на фонда.

Правомощия на управителния съвет

Чл. 5. Управителният съвет:

1. одобрява дългосрочната инвестиционна политика на фонда;
2. одобрява средносрочна стратегия за инвестиране на средствата на фонда при спазване изискванията на закона;
3. определя видовете, структурата, инвестиционната политика, инвестиционния хоризонт и параметрите за измерване, оценка и контрол на доходността и риска на инвестиционните портфейли;
4. одобрява критерии за избор на банки, в които могат да бъдат депозирани средства на фонда;
5. одобрява изискванията, на които трябва да отговаря депозитарната институция на инвестиционните портфейли;
6. взема решение за откриване на процедура за избор на управители на инвестиционни портфейли на фонда; утвърждава критериите, начина на оценка и класирането на управители на инвестиционни портфейли на фонда; разглежда проектите на договори за управление на инвестиционни портфейли на фонда и при одобрение възлага на министъра на финансите да сключи съответните договори;
7. взема решения за изменение, продължаване или прекратяване на договорите за управление на инвестиционни портфейли на фонда и при одобрение възлага на министъра на финансите да измени, продължи или прекрати съответните договори;
8. определя реда и сроковете за ребалансиране на инвестиционните портфейли във връзка с чл. 14, ал. 11, както и взема решения за тяхното ребалансиране;

9. възлага разработването на демографски, актюерски, макроикономически и финансови прогнози за нуждите на дейността на фонда;
10. одобрява прогнози и разчети за нивото на очакваната доходност и риска на инвестиционните портфейли на фонда за следващата бюджетна година и в средносрочен план;
11. одобрява разчети за разходите за възнаграждение по договорите по глава пета и за консултанти по чл. 8, ал. 3 за следващата бюджетна година;
12. одобрява ежегоден доклад и отчет за дейността, текущото състояние, нивото на реализирана доходност и поетия риск на инвестиционните портфейли.

Правомощия на председателя на управителния съвет

Чл. 6. Председателят на управителния съвет:

1. организира, ръководи и контролира цялостната дейност на фонда;
2. внася за одобряване от управителния съвет документите и друга информация, свързана с правомощията на управителния съвет по чл. 5;
3. следи за изпълнението на дефинираните цели по отношение на доходността и риска на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло, както и за спазването на всички изисквания на закона относно инвестирането на средства на фонда;
4. определя и следи за нивото на поетите рискове на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло при спазване изискванията на закона и съгласно сключените договори за управление;
5. изпълнява решенията на управителния съвет;
6. решава всички въпроси, които не са от компетентността на управителния съвет.

Разкриване на конфликт на интереси. Доверителност

Чл. 7. (1) Всеки член на управителния съвет е длъжен да разкрие писмено пред управителния съвет наличието на конфликт на интереси, включително всеки търговски, финансов или друг професионален интерес, който засяга интересите на фонда, неговите инвестиции и инвестиционните портфейли на фонда.

(2) Лицата по ал. 1 са длъжни при изпълнението на своите задължения да поставят интересите на фонда над своите собствени интереси.

(3) Членовете на управителния съвет не участват в обсъждането и се въздържат от гласуване на решения по въпроси, по които те или членовете на семейството им имат търговски, финансови или други професионални интереси.

Оперативно обслужване на фонда

Чл. 8. (1) Работата на председателя на управителния съвет се подпомага от специализирано звено в администрацията на Министерството на финансите.

(2) Специализираното звено по ал. 1 осъществява следните основни функции:

1. изготвя проекти на документите и друга информация, свързана с осъществяване правомощията на председателя на управителния съвет на фонда;

2. следи процеса на инвестиране и управление на средствата на фонда в съответствие с дългосрочната инвестиционна политика и средносрочната стратегия за управление;

3. извършва текущо наблюдение, оценка и контрол на доходността и риска на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло, както и следи за спазването на всички изисквания на закона при управлението на инвестиционните портфейли и на средствата на фонда като цяло;

4. следи за нивото на поетите рискове на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло при спазване изискванията на закона и съгласно сключените договори за управление;

5. изготвя прогноза за разходите за консултанти, разходите за управление на инвестиционните портфейли на фонда и други разходи, свързани с инвестирането на средствата на фонда.

(3) Министърът на финансите може по критерии и ред, определени от управителния съвет, да възложи на консултанти:

1. извършването на предварителен подбор на финансови институции - кандидати за управители на инвестиционни портфейли на фонда;

2. подпомагане изготвянето на дългосрочната инвестиционна политика на фонда и на средносрочната стратегия за инвестиране на средствата на фонда;

3. подпомагане на дейността, свързана с определянето на видовете, структурата, инвестиционната политика, инвестиционния хоризонт и параметрите за измерване, оценка и контрол на доходността и риска на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло;

4. изготвянето на проект на процедура за дефиниране на параметрите и моделите за оценка, управление, контрол и мониторинг на рискове на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло;

5. изготвянето на преглед и анализ на ефективността на управление на инвестиционните портфейли съгласно дългосрочната инвестиционна политика, средносрочната стратегия за инвестиране, изискванията на закона и сключените договори за управление;

6. изготвянето на прогноза за нивото на очакваната доходност и риск на инвестиционните портфейли и на фонда като цяло в средносрочен аспект;

7. изготвянето на оценка за ефективността от изпълнението на прилаганите от управителния съвет инвестиционни стратегии;

8. изготвянето на документи и друга информация, свързана с правомощията му по чл. 6.

(4) Консултантите - физически лица, не могат да бъдат членове на управителния съвет на фонда или свързани с тях лица, както и да са в трудови или служебни правоотношения и да са членове на управителен или контролен орган на финансова институция - управител на инвестиционен портфейл на фонда, или свързани с тях лица. Консултантите - юридически лица, не могат да са управители на инвестиционни портфейли на фонда или свързани с тях лица.

(5) Управителният съвет определя разходите за възнаграждение на консултантите по ал. 3.

Административно обслужване на фонда

Чл. 9. Административното обслужване на фонда се извършва от администрацията на Министерството на финансите.

Разходи за оперативно и административно обслужване

Чл. 10. (1) Разходите за възнаграждения на управителния съвет, за консултанти по чл. 8 и другите

административни разходи, свързани с работата на фонда, са за сметка на бюджета на Министерството на финансите.

(2) Разходите за възнаграждение по договорите по глава пета са за сметка на централния бюджет.

Глава трета

ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ НА ФОНДА

Източници за набиране на средства

Чл. 11. (1) В полза на фонда се отчисляват от централния бюджет:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) паричните постъпления от приватизация, отчетени по държавния бюджет;
2. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) двадесет и пет на сто от отчетения за съответната бюджетна година излишък на държавния бюджет;
3. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) приходите от концесии, отчетени по държавния бюджет;
4. приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) Сумите по ал. 1 се превеждат по сметката на фонда най-късно до 31 май следващата бюджетна година.

(3) Отчислените суми се отчитат като трансфери между сметки на централния бюджет и фонда.

(4) В полза на фонда са и всички реализирани и нереализирани печалби, компенсирани с определеното ниво на допустимите реализирани и нереализирани загуби от инвестиционните портфейли, както и лихвите от депозити на фонда.

(5) Фондът може да придобива финансови активи и безвъзмездно.

Глава четвърта

АКТИВИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ПОРТФЕЙЛИ - СТРУКТУРА, ПРАВИЛА И ОГРАНИЧЕНИЯ ЗА ИНВЕСТИРАНЕ

Принципи на инвестиране

Чл. 12. Средствата на фонда се инвестират при спазване принципите на надеждност, доходност, ликвидност и диверсификация.

Видове активи на фонда

Чл. 13. (1) Средствата на фонда могат да се инвестират във:

1. (доп. – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г., изм., бр. 91 от 2017 г.) депозити и сметки в Българската народна банка, нейни заеми и ценни книжа, емитирани от нея;

2. депозити в банки - не повече от двадесет на сто;

3. акции на дружества емитенти от държави - членки на Европейския съюз, които са приети за търговия на регулирани пазари на ценни книжа или търгувани на многостранни системи за търговия в държави - членки на Европейския съюз, различни от акциите по ал. 8, т. 3 и 4, и които дружества имат присъден от международно призната агенция за кредитна оценка инвестиционен клас кредитен рейтинг за дългосрочните си задължения - не повече от 70 на сто;

4. акции на дружества емитенти от трети държави, които са приети за търговия на регулирани пазари на ценни книжа или търгувани на многостранни системи за търговия и които дружества имат присъден от международно призната агенция за кредитна оценка инвестиционен клас кредитен рейтинг за дългосрочните си задължения, различни от акциите по ал. 8, т. 3 и 4 - не повече от 30 на сто;

5. облигации и други дългови ценни книжа, различни от тези по ал. 8, т. 1 и 2, които имат присъден от международно призната агенция за кредитна оценка кредитен рейтинг от инвестиционен клас - не повече от 30 на сто;

6. инструменти на паричния пазар - не повече от 10 на сто;

7. други прехвърляеми ценни книжа, които дават право за придобиване на акции, или други ценни книжа, подобни на акции, чрез подписка или замяна на дружества по т. 3 и 4 - не повече от 10 на сто.

(2) Средствата на фонда се инвестират съгласно ал. 1, т. 3 - 7 само в ликвидни финансови активи, чиято стойност може да бъде точно определена по всяко време.

(3) Фондът може да извършва и финансови сделки с цел намаляване на риска, свързан с инвестициите на фонда.

(4) Общата пазарна стойност на инвестициите по ал. 1, т. 3 - 7 във финансови инструменти, издадени от един емитент, не може да превишава 5 на сто от инвестираните средства на фонда.

(5) Общата пазарна стойност на инвестициите по ал. 1, т. 3 - 7 във финансови инструменти с емитенти - дружества от трети държави, не може да превишава 35 на сто от инвестираните средства на фонда.

(6) Общата пазарна стойност на инвестициите в ценни книжа по ал. 1, т. 3 - 7, чиито емитенти са банки, дружества за електронни пари, застрахователни, пенсионни и пенсионноосигурителни дружества, лизингови компании, инвестиционни посредници, инвестиционни дружества, както и всички други дружества, чиято основна дейност е отпускане на заеми и/или търговия и посредничество с ценни книжа, не може да превишава 40 на сто от инвестираните средства на фонда.

(7) Средствата на фонда, депозирани и инвестирани в инструменти, деноминирани и платими в евро, не могат да бъдат по-малко от 70 на сто.

(8) Средствата на фонда не могат да бъдат инвестирани във:

1. държавни ценни книжа, емитирани от българската държава;

2. общински ценни книжа, издадени от български общини съгласно Закона за общинския дълг;

3. акции на дружества, регистрирани на територията на страната, и свързаните с тях производни финансови инструменти;

4. акции или дялове в колективни инвестиционни схеми или договорни фондове;

5. недвижимо имущество, включително чрез дялове на акционерни дружества със специална инвестиционна цел;

6. ценни (благородни) метали и сертификати върху тях.

(9) Фондът може да придобива активи по ал. 8 само в резултат на обезпечения или безвъзмездно.

(10) Придобитите в резултат на обезпечение активи по ал. 9, както и активите по ал. 1, т. 3 - 7, които вече не отговарят на изискванията на закона, трябва да бъдат реализирани в срок до три месеца от тяхното придобиване по ред, определен от управителния съвет. Когато продажбата на тези активи не може да бъде осъществена в този срок по или на близка до справедливата им стойност цена, по решение на управителния съвет на фонда съответните активи могат да бъдат държани и за по-дълъг срок.

(11) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) Управлението на активите на фонда по ал. 1, т. 1, включително разпределението им по текущи, депозитни и други сметки, се извършва от министъра на финансите за оптимизиране на касовото управление на средствата във фискалния резерв.

(12) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) В случай че активи на фонда по ал. 1, т. 1 са с отрицателна лихва/доходност, тя е за сметка на централния бюджет.

(13) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) За средствата на фонда, съхранявани по текущи сметки, обслужвани от Българската народна банка, се изчислява в полза на фонда и за сметка на централния бюджет доходност в размер на приложимата за съответния период лихва по депозитни сметки, обслужвани от Българската народна банка, при спазване на изискванията на ал. 12. Изчислената сума се превежда по реда на чл. 11, ал. 3.

(14) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) Разходите за обслужване на сметките на фонда са изцяло за сметка на централния бюджет.

Структуриране на активите на фонда в инвестиционни портфейли

Чл. 14. (1) Активите по чл. 13, ал. 1, т. 2 - 7 се структурират в инвестиционни портфейли.

(2) Броят, видовете портфейли, тяхната структура, целевите стойности, инвестиционният хоризонт, както и останалите параметри, включително за измерване, оценка и контрол на доходността и риска на портфейла, граничният размер на допустимата загуба от пазарната стойност, правилата и ограниченията за управление на инвестиционните портфейли се определят от управителния съвет на фонда.

(3) Част от активите на инвестиционните портфейли могат да бъдат деривативни финансови инструменти само когато тези инструменти се използват за ограничаване и контролиране на рискове, свързани с портфейлните инвестиции. В този случай към правилата за управление на риска се посочват и видовете деривативни финансови инструменти, основните рискове, количествените лимити и избраните методи за оценка на риска, свързан с тези инвестиции.

(4) Максималният размер на експозиция, свързана с деривативни финансови инструменти за всеки инвестиционен портфейл, се определя от управителния съвет на фонда. Експозицията се изчислява, като се вземат предвид текущата стойност на базовия актив, рискът на насрещната страна по сделката с деривативния финансов инструмент, бъдещите колебания на пазара, както и необходимият период от време за закриване на позицията.

(5) Размерът на активите по чл. 13, ал. 1, т. 3 - 7 на всеки инвестиционен портфейл не може да е повече от 90 на сто от общите му активи.

(6) С решение на управителния съвет на фонда дефинираните инвестиционни портфейли могат да се възлагат с договор за управление на избраните по реда на глава пета финансови институции.

(7) Управлението на инвестиционните портфейли трябва да е подчинено на принципа на разпределение на риска.

(8) Финансовата институция - управител на инвестиционен портфейл на фонда, и банката депозитар, когато действат за сметка на фонда, не могат да:

1. продават ценни книжа, инструменти на паричния пазар и други финансови инструменти, които не се притежават в инвестиционния портфейл;

2. инвестират средства на фонда в ценни книжа, издадени от тях или свързани с тях лица или лица, които ги

контролират.

(9) Финансовата институция - управител на инвестиционен портфейл, и банката депозитар не могат да залагат активи или да отговарят пред кредиторите си с активи на инвестиционния портфейл на фонда.

(10) Активите по чл. 13, ал. 9 се управляват чрез един или няколко отделни портфейла по ред, определен от управителния съвет. Те не могат да се включват в инвестиционните портфейли на фонда по ал. 1.

(11) Когато в резултат на изменения на пазарните условия или други обективни фактори структурата и позициите на инвестиционен портфейл водят до нарушаване на едно или повече от ограниченията по чл. 13 и по този член, ребалансирането на портфейла трябва да се извърши в срок и по ред, определени от управителния съвет.

Забрана за емитиране на дълг и издаване на гаранции

Чл. 15. (1) Фондът не може да емитира облигации или други дългови ценни книжа, да взема заеми, както и да издава гаранции под каквато и да е форма.

(2) Средствата на фонда не може да се използват като обезпечения в полза на други лица, както и да се поемат пряко или косвено задължения за сметка на средствата на фонда извън тези, които произтичат от основната дейност на фонда.

Глава пета

ДОГОВОРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИ ПОРТФЕЙЛИ

Избор на финансови институции - управители на инвестиционни портфейли

Чл. 16. (1) Изборът на управители на инвестиционни портфейли започва с решение на управителния съвет за откриване на процедура за избор на управители на инвестиционни фондове.

(2) С решението по ал. 1 се определят характеристиките на портфейла, който ще се възложи за управление, условията и ограниченията за управлението, изискванията към лицата - кандидати за управители на портфейла, възнаграждението за управлението, документите, които кандидатите трябва да представят, мястото и крайният срок за подаване на предложенията и други специфични изисквания.

(3) Изборът на финансови институции - управители на инвестиционни портфейли на фонда, се осъществява въз основа на критерии, начин на оценка и класиране, утвърдени от управителния съвет на фонда.

(4) Едновременно с решението по ал. 1 управителният съвет определя и състава на комисията за оценка на предложенията и срока, за който тя ще работи.

(5) Членове на комисията могат да са лица, притежаващи необходимата професионална квалификация и практически опит за оценяване на предложенията, които подписват декларация за липсата на материален интерес от избора на определен кандидат за управител на портфейл и че не са свързани лица с кандидат за управител на портфейл или с член на негов управителен или контролен орган.

(6) За членовете на комисията се прилагат съответно изискванията на чл. 3.

(7) Въз основа на критериите и начина за оценка комисията по ал. 4 оценява и класира предложенията на кандидатите за управители на инвестиционен портфейл на фонда и изготвя доклад до управителния съвет.

(8) Документите, издадени на чужд език, представени от кандидатите за управители на портфейли, трябва да са придружени от заверен превод на български език.

Решение на управителния съвет за сключване на договор

Чл. 17. Въз основа на доклада на комисията по чл. 16, ал. 7 управителният съвет взема решение за избор на финансова институция - управител на инвестиционен портфейл на фонда, и възлага на министъра на финансите да сключи договор.

Сключване на договор за управление на инвестиционен портфейл

Чл. 18. Въз основа на решението на управителния съвет на фонда министърът на финансите сключва договор за управление на инвестиционен портфейл на фонда.

Съдържание на договора

Чл. 19. (1) Договорът за управление на инвестиционен портфейл на фонда задължително съдържа:

1. класовете и видовете активи, в които да се инвестира, съгласно изискванията на чл. 13;
2. инвестиционния хоризонт;
3. методите за оценка на активите, начина на определяне на пазарната им стойност и доходността на портфейла;
4. максималния размер на допустимата загуба от пазарната стойност на портфейла;
5. границите на отклонение на очакваните постъпления от продажби, падежи и доходи от активи на портфейла в средносрочен план;
6. параметрите и методите за оценка, наблюдение и контрол на риска;
7. предоставянето на текуща и периодична информация за целите на анализа на портфейла;
8. определянето на възнаграждението за управление;
9. одит и проверки;
10. условията, сроковете и правилата за ребалансиране на портфейла;
11. реализиране на активи и трансфериране на касови потоци по сметка на фонда в Българската народна банка и реинвестиране.

(2) Неразделна част от договора за управление са:

1. правилата за оценка на пазарната стойност и доходност на инвестиционния портфейл;
2. правилата за управление на риска и за спазване на ограниченията за инвестиции съгласно изискванията на закона и сключения договор за управление; когато част от активите на портфейла са в деривативни финансови инструменти, правилата за управление на риска включват видовете деривативни финансови инструменти, основните рискове, количествените лимити и избраните методи за оценка на риска, свързан с тези инвестиции;
3. договорът за депозитарни услуги и правилата за определяне на възнаграждението на банката депозитар.

Предсрочно прекратяване на договора

Чл. 20. (1) Договорът за управление на инвестиционен портфейл на фонда може да бъде прекратен предсрочно най-малко с тримесечно предизвестие.

(2) Договорът за управление на инвестиционен портфейл на фонда може да се прекрати едностранно и незабавно от страна на министъра на финансите, когато:

1. не са изпълнени изискванията на управителния съвет на фонда относно ребалансиране на инвестиционния портфейл, свързан с наложените общи ограничения на инвестициите на фонда;

2. управителят на инвестиционния портфейл не изпълнява добросъвестно задълженията си по договора за управление или нарушава изискванията на закона;

3. управителят на инвестиционния портфейл е нарушил целенасочено клаузите на договора за управление и действия във вреда на възложителя.

(3) Недействително е всяко условие по договора за управление, което ограничава правото на министъра на финансите по ал. 2.

Глава шеста

ТЕКУЩИ БАНКОВИ СМЕТКИ НА ФОНДА В БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА, КАСОВИ ПОТОЦИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА СРЕДСТВАТА

Текущи банкови сметки в Българската народна банка

Чл. 21. (1) Временно свободните текущи средства на фонда се съхраняват по отделно обособени сметки в Българската народна банка.

(2) Чрез сметките по ал. 1 се отразяват касовите потоци, произтичащи от трансферирането на средства към фонда от централния бюджет, тяхното инвестиране, реализация и приключване на инвестиционните портфейли и банкови депозити, както и обратното трансфериране на средства към централния бюджет за финансиране на разходи за пенсии чрез бюджета на държавното обществено осигуряване.

(3) Остатъкът от сметките на фонда преминава като наличност за следващата бюджетна година и се използва по предназначение.

Допустими операции по сметките на фонда в Българската народна банка

Чл. 22. (1) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г.) Средствата на фонда се използват единствено за инвестиране с цел извличане на доходност и трансфериране на средства за бюджета на държавното обществено осигуряване за покриване на разходи за пенсии на фонд "Пенсии", съответно на фонд "Пенсии за лицата по чл. 69", както и за възстановяване на прехвърлени средства в случаите по чл. 129, ал. 14 от Кодекса за социално осигуряване, включително за разходи за пенсии при отпускане на пенсия по дял първи на Кодекса за социално осигуряване на лица, за които са преведени средства за фонда съгласно чл. 129, ал. 12 и 13 от Кодекса за социално осигуряване.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г.) Трансферирането, както и възстановяването на прехвърлени средства по ал. 1, се извършва от сметката на фонда чрез централния бюджет и от съответните сметки на Националния осигурителен институт и на Националната агенция за приходите.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г.) Не се допуска директно трансфериране на средства от фонда към сметки на държавното обществено осигуряване, както и директни разплащания от сметки на фонда за разходи на държавното обществено осигуряване и възстановяване на прехвърлени средства по чл. 129, ал. 14 от Кодекса за социално осигуряване.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г., бр. 91 от 2017 г.) От сметките на фонда не могат да се извършват други плащания освен инвестирането на средствата и операциите по ал. 2, 6 и 7.

(5) Сумите от инвестираните средства на фонда, включително реализираната доходност, не могат да се отклоняват към други сметки и за други цели и плащания освен за реинвестиране и трансферите по ал. 2.

(6) За целите на оптималното управление и ребалансиране на инвестиционните портфейли на фонда министърът на финансите може да разпoredи временно да се трансферират към сметките на фонда допълнителни средства от централния бюджет над сумите по чл. 11, ал. 2, които се възстановяват обратно по сметки на централния бюджет най-късно до 31 май следващата година.

(7) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) Паричните постъпления, произтичащи от активи по чл. 11, ал. 5 и чл. 13, ал. 9, се внасят и отчитат по сметките на фонда в Българската народна банка по реда на чл. 11, ал. 3, доколкото в закон или с акт на Министерския съвет не е определено друго.

Глава седма

ПЛАНИРАНЕ, ОТЧЕТНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ

Планиране

Чл. 23. (1) Дългосрочната инвестиционна политика и средносрочната стратегия на фонда по чл. 5, т. 1 и 2 се актуализират, разглеждат и приемат от Министерския съвет ежегодно.

(2) Информацията по чл. 5, т. 10 и 11 е съставна част на доклада към проекта на закон за държавния бюджет на Република България за следващата бюджетна година.

(3) Трансферът на средствата от фонда за бюджета на държавното обществено осигуряване за фонд "Пенсии" се определя със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

Отчетност

Чл. 24. (1) За отчетността на фонда се прилагат правилата и изискванията на отчетността на централния бюджет.

(2) За отчитането на средствата на фонда в инвестиционни портфейли управителите на инвестиционни портфейли на фонда изготвят периодични и годишни отчети за активите, операциите и доходността със средства на фонда и друга информация по ред, начин и в срокове, определени от управителния съвет.

(3) Годишният доклад и отчет по чл. 5, т. 12 се разглеждат от Министерския съвет и се внасят в Народното събрание като съставна част на отчета за изпълнението на държавния бюджет за съответната година.

Публичност

Чл. 25. Министерството на финансите публикува на своята интернет страница информация за дейността и операциите на фонда, включително документите по чл. 5, т. 1, 2 и 12, и решенията за избор на управители на инвестиционни портфейли на фонда и консултанти.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Международно признати агенции за кредитна оценка" са Standard&Poors, Moody's, Fitch и Japan Credit Rating Agency.
2. "Свързани лица" са:
  - а) съпрузите, роднините по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително;
  - б) работодател и работник;
  - в) съдружниците;
  - г) лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;
  - д) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява юридическо лице;
  - е) дружество и лице, което притежава повече от 5 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас, в дружеството;
  - ж) лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото;
  - з) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;
  - и) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;
  - к) лицата, едното от които е търговски представител на другото;
  - л) лицата, едното от които е направило дарение на другото.
3. "Финансови институции" са банки и инвестиционни посредници.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Активите на фонда включват и средствата по § 17 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г.

§ 3. Трансферирането на средства от фонда за бюджета на държавното обществено осигуряване може да се извършва не по-рано от 10 години от влизането в сила на този закон и е до размер, определен със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

§ 4. В Закона за обществените поръчки (обн., ДВ, бр. 28 от 2004 г.; изм., бр. 53 от 2004 г., бр. 31, 34 и 105 от 2005 г., бр. 18, 33, 37 и 79 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г. и бр. 94 от 2008 г.) в чл. 4, т. 3 след думата "дълг" се поставя точка и запетая и се добавя "услугите, предоставяни във връзка с управлението на активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система".

§ 5. Изпълнението на закона се възлага на министъра на финансите.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 30 октомври 2008 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.)

.....

§ 59. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон ръководителите на ведомствата, за чиито служители е приложим чл. 69, правят пред Министерския съвет мотивирано предложение за промени в нормативната уредба за диференциране на длъжностите по съответните закони съобразно характера и особените условия на труд с оглед ползване на права за ранно пенсиониране от лицата, които ги заемат.

§ 60. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г. с изключение на:

1. параграф 3 относно чл. 4а, ал. 3, т. 6, § 4, § 7 относно чл. 6, ал. 3, т. 10, § 8, т. 2 относно изменението в чл. 9, ал. 6, § 16, § 25, т. 5 – 9, § 31 – 36, § 47 – 51, § 54, § 55, § 56, т. 2 относно изменението в чл. 40, ал. 3, т. 9, които влизат в сила три дни след обнародването му в "Държавен вестник";
2. параграф 45, който влиза в сила 12 месеца след обнародването му в "Държавен вестник";
3. параграф 57, който влиза в сила от 1 април 2015 г.;
4. параграф 58, който влиза в сила от 17 юли 2015 г.